

Orbán Endre:

7:7

2012. július 16-án több mint fél évvel az új eljárás bevezetése után, révbe ért a *harmadik* eredményes alkotmányjogi panasz. Az AB, az elnök szavazatával 7:7 arányban ugyanis megsemmisítette a bírák jogállásáról szóló törvény (Bjt.) 90. § ha, pontját, valamint a 230. §-át. Az ügy érdekessége, hogy a 230. § az akkor még hatályban lévő Átmeneti Rendelkezések (Aár.) 12. § (1) bekezdésének majdnem szó szerinti ismétlése volt, melynek státusa ma már rendeződött, akkor azonban érdekes érvelési munícióval szolgált. E ponton feltűnő, hogy a megsemmisítést a legújabbban kinevezett alkotmánybírák ellenezték. Az alábbiakban a határozathoz fűzött különvéleménye egyes argumentumait tekintem át, előrebocsátva, hogy a többségüket vitatni fogom.

A különvélemények között több egybecsengés fedezhető fel, melyek kiváltképp az Aár.-hez kapcsolódnak. Az elemzett ellenérveket és az azokat felhozó alkotmánybírákat az alábbi táblázat szemlélteti, majd azt követően mindegyik pontot igyekszem megvilágítani az egyik különvélemény szemszögéből.

1. Aár.-t ismétél, ezért nem semmisíthető meg	Dienes-Oehm, Lenkovics, Pokol, Szívós, Stumpf
2. Befogadhatósági kifogás	Dienes-Oehm, Pokol, Szívós
3. Téves jogalap	Dienes, Stumpf
4. „Nincs is gond”	Szívós, Balsai
5. Időbeli hatály	Stumpf

1. A Bjt. Aár.-t ismétél

A legtöbbit hangoztatott ellenérv, mely mára okafogyottá vált, ám akkor az alkotmányjogi szakirodalom központi kérdése volt az Alaptörvény Átmeneti Rendelkezései státusához kapcsolódik. Lenkovics Barnabás e ponton arra a következtetésre jutott – helyesen – hogy ellentmondás feszül a két alkotmányos szintre igényt tartó szövegtörzset, az Alaptörvény és az Átmeneti Rendelkezések között. Azonban úgy véli – óvatossággal – hogy ezt az ellentmondást nem oldhatja fel az Alkotmánybíróság, csupán az Országgyűlés figyelmét hívhatja fel a probléma megszüntetésére. Érdemes e ponton felhívni az alkotmány zárt rendszerének tézisére, melyet a többségi döntés is hangoztat: bár lehetnek feszültségek egy alkotmány szövegén belül, a bíróság feladata, hogy koherens értelmezés révén ezeket kiküszöbölje.

2. Befogadhatósági kifogás

Pokol Béla érvelésében jelenik meg leginkább kifejtetten az Abtv. 26. § (2) bekezdésére, mint kivételes útra való hivatkozás elutasítása. Érvelése szerint a bírák panaszának az

Abtv. 26. § (1) szerint kellett volna az AB-hez érkeznie, mivel az egyedi munkáltatói döntéssel szemben kimeríthették volna a jogorvoslati utat, melyet a többségi érvelés, mint pusztán formális és nem hatékony lehetőséget nem követelt meg. E ponton érdemes megjegyezni, az alkotmánybíró úr egy másik érvét is, mely szerint ez az ügy precedenst teremtve tágítja ki a 26. § (2) kivételes esetét és „alkotmányjogi panaszok áradatát indíthatja el a jövőben”. Ezen érv már csak azért is szembetűnő, mivel január elsejével szűnt meg a bárki számára hozzáférhető *actio popularis*, másrészt elég „early warning” hatása van egy ilyen megjegyzésnek az új intézményhez kapcsolódó pusztán harmadik ítélet esetén.

3. Nem megfelelő a jogalap

Dienes-Oehm Egon érvelése az egyik legproblematisabb. Úgy véli, hogy a bírák elmozdítása semmilyen összefüggésben nem áll a bírák függetlenségét garantáló 26. cikk (1) bekezdésével, mely alapján a többségi döntés született. Az elmozdíthatóságra ugyanis ott van a 26. § (2) bekezdése, amely, mint *lex specialis* szabályozza a bírák szolgálati jogviszonyát. Hasonló ennek az érvelésnek a struktúrája az első pontban bemutatott érveléshez, azonban ez nem pusztán óvatosság. Tegyük fel ugyanis, hogy egy szövegtörzset belül megjelenik az élethez és emberi méltósághoz való jog és pár bekezdéssel odébb, mint „*lex specialis*” a halálbüntetés. Az ezt végrehajtó Btk. alkotmányosságát – mint alkotmánybírói „munka” – csak az alapján ítéljük meg, hogy találunk egy fogalmilag megfeleltethető alkotmányjogi passzust, mely esetben minden a legnagyobb rendben van? Ellenkezőleg: megint csak a koherens értelmezés elvéhez juthatunk vissza (ld. „tényleges” életfogytiglan és a kínzás tilalmának viszonya).

4. „Nincs is gond”

Ez az érv a helyzet alkotmányjogilag releváns jellegét kérdőjelezi meg. Szembeszökően Szívós Mária érvelésében jelenik meg, aki szerint: „...egy ügynek az egyik bíróról a másikkra történő átszignálásának számtalan szervezeti vagy személyi oka lehet. Ez pedig az igazságszolgáltatás szervezetét és intézményét érintő adminisztratív és nem alkotmányjogi kérdés.”

5. Időbeli hatály

Stumpf István érve azonban nagyon is elgondolkodtató! Amennyiben az érintett bírák jogviszonya június 30-án szűnt meg, úgy miért július 16-án született meg az alkotmánybírói döntés, miközben január 13-án már beérkezett az első indítvány? Ráadásul a visszamenőleges hatállyal szüntette meg a jogszabályt, miért „adott is meg nem is” az Alkotmánybíróság iránymutatást a követendő teendőkre nézve?

Mint látható, az alkotmánybírák érvelése több ponton összeér, illetve több ponton tűnnek vitathatónak. Egy azonban bizonyos: Luxemburg is elkaszált a magyar szabályozást, a magyar AB pedig ezzel a 7:7-tel pengeélen táncolt a nemzetközi presztízsvesztes előtt.